

IZHAJA VSAKI DAN

Več ali manj in praznični ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. OENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprva ne oziira.

Naročnina na nedeljske izdaje „Edinosti“ stane: cele leto K 1-20, pol leta K 10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniški list. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarica tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzobjavne vesti.

Goriški deželni zbor odgodjen.

GORICA 13. Goriški deželni zbor je odgodjen.

Vojni minister pri cesarju.

DUNAJ 13. Listi poročajo, da je včeraj popoldne imel cesar dolg pogovor z vojnim ministrom Schönachom.

Italijansko vseničilčno vprašanje.

DUNAJ 13. „Deut. Volksblatt“ piše: V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da je potovanje tržaškega namestnika na Dunaj v zvezi z vprašanjem ustanovitve juridične fakultete. Namestnik je tozadejno baje imel pogovor z ministrskim predsednikom baronom Bienerthom. — „N. Wiener Journal“ priobčuje vest neke agencije, kateri se pa ne pripisuje nikake važnosti, da je že sklenjeno, da se italijanska pravna fakulteta vstanovi leta 1910 na Dunaju in sicer v okraju Favoriten.

Rusko posojilo.

PARIZ 13. Kakor oficijelno poročajo, je novo rusko 4 $\frac{1}{2}$ % posojilo sklenjeno na 89 $\frac{1}{4}$ %. Emissija sledi definitivno dne 22. januarja.

Delovanje teroristov v Petrogradu.

PETROGRAD 13. Na ukaz politične policije je bilo izvršenih več hišnih preiskav. Pri dijakih Selesnevu, sinu nekega profesorja, in Nejmnu so zaplenili okoli sto kilogramov dinamita in tiskovine teroristične vsebine. Aretiranih je bilo mnogo oseb.

Potres predminole noči.

LJUBLJANA 13. Na tukajšnjem meteorološkem observatoriju so potresni aparati minoli noči zabeležili bližnji potres, ki je imel maksimum 70 mm. Vse gibanje je jalo 10 minut.

Centrum je bil okoli 200 km. Ognjišče tega je moralo biti v gornji Italiji, na nečauškem. Potres je čutilo tudi prebivalstvo in v sosednjih krajih. V Ljubljani se čutilo močno valovito gibanje, izlasti v vinogradstropjih.

MERAN 13. V minoli noči ob 1 uri 47 min se je čutilo tukaj tri potresne sunke v očno-zapadni smeri. Potres je trajal tri sekunde in je zbudil prebivalstvo.

SARAJEVO 14. V minoli noči so na tukajšnjem meteorološkem observatoriju potresni aparati zabeležili močan potresni sunek.

REKA 13. Tukajšnja potresna opazovalnica je danes ob 1 uri 22 min. zjutraj zabeležila 15 sekund trajajoč močan potres. Mnogi zatrjujejo, da je po prvem sunku sledilo polagoma še več slabših sunkov.

DUNAJ 13. Potresni aparati centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko so zabeležili danes močan potres, katerega epicentrum je bil oddaljen okoli 400 kilometrov. Tresenje je pričelo ob 1 uri 47', maksimum tresenja ob 1 uri 49', konec ob 2. uri.

GENOVA 13. V minoli noči ob 1 uri 45 minut je bilo čuti tukaj valovit potres, ki je trajal 45 sekund.

MILAN 13. V minoli noči ob 1 uri 50 sekund je bilo čuti tukaj lahek potres.

IMOLA 13. Tukaj je bilo v minoli noči ob 1 uri 43 minut čuti zelo močan potres. Prebivalstvo je prestrašeno večinoma zbežalo

iz stanovanj. Nekatere hiše in tudi obok cerkve kažejo razpoke. Tudi v drugih občinah okraja so čutili potresne sunke. Prebivalstvo se je zbiralo na trgih. Nekoliko dimnikov se je zrušilo in več kmečkih hiš je dobilo razpoke.

BOLOGNA 13. Danes ob 1 uri 51 minut po noči je bilo čuti valovit potres v smeri od severa proti jugu.

BENETKE 13. Ob 1 uri 37 minut in ob 1 uri 45 minut po noči je bilo čuti tukaj potresne sunke.

VELIK POTRES V KALABRIJI in SICILIJU.

RIM 13. Močan potres so čutili tudi v Pizi, Lucii, Pistoji, Raveni, Perugiji, Ferrari, Veroni, Reggio d'Emilia, Ballunu, Rimini in drugih krajih.

RIM 13. Ravnatelj observatorija v Kantani je brzobjavil „Agenciji Stefani“, da je konstatiral, da se je znižalo blizu pristanišča toliko obrežja kolikor tudi zgradbe.

MADRID 13. Zbornica je dovolila za žrtve potresa v južni Italiji 200.000 peset.

Pisma iz Palerma.

Zopet nam je na razpolago zasebno pismo, ki je je pisal neki uslužbenec na parniku družbe „Austro-Amerikana“ „Federica“, in iz katerega posnemamo:

Vozili smo se mimo Messine okoli 5 in pol ure zjutraj. Mesto je bilo vse v ogaju, a nismo vedeli, da je to valed potresa. Ko smo pripluli bližje, smo videli, da je vsa v razvalinah tudi tam, kjer ni gorelo. Pred mestom so bile usidrane ena angleška in tri ruske vojske ladje, ki se že izkrcalo močno v pomoč. Posledice potresa so bile grozne: kakor smo pozneje doznali: je bilo nad 100.000 ljudi — ali mrtvih ali ranjenih — zakopanih pod razvalinami. Na poti proti Palermu smo srečali še dve ruski ladji, ki sta bili v Palermu, a sta na prošnjo tamonjnih oblasti hiteli v Messino na pomoč. Kakor čujemo, se se tako ruski kakor angleški mornarji posebno izkazali se svojo srčnostjo na delu človekoljubja. Reševali so izpod razvalin ranjene in mrtve. Do prve bližje Palerma smo srečali parobrod „Regina Margherita“, ki so ga poslali na pomoč z zdravili, nosili, obleko. Parnik je vozil tudi preko tisoč mož: vojakov, železničarjev, redarjev, zdravnikov itd.

Morate vedeti, da prvi sunek je prišel zjutraj ob 5. uri, ko je bilo še vse v postelji. Prav radi se je pa mnogo kdo rešil, ne da bi bil poškodovan. Rešeni so bili skoraj nagi in lahko si je misliti, koliko so trpeli v takem stanju, posebno še, ker je pihal močan veter in je deževalo. Niso imeli kam skriti se, ker vse je bilo porušeno in požgano, a na ladje so vsprejemali le ranjence, da so jih tam zdravili.

Sinoči se je povrnil parnik „Regina Margherita“ s 300 ranjenci, od katerih jih je 6 umrlo med potjo. Sel sem bil gledat, kako jih nosijo na suho. Tako pretresljivega prizora še nisem videl. Solze so silele v oči vsakomur, ki je videl, kako nosijo s parobroda mlado ženo z dvema otročičema, ki sta plakala, videča svojo mater na nosilu. Ta pa, začuvši plakanje otročičev, se je zvijala in klicala otročiča, ki sta potem še bolj jokala. Poleg nje je stopal njen mož, ki je imel roko zlomljeno, ona pa je imela zlomljeno jedno roko in jedno nogo. Otroka sta nosila dva

njemu, da mu ne bo treba najemati zato tuje ženske, ki bi pobrala, kar bi jej prišlo pod roke in bi še, morda na kak način škodovala otroku.

Vendulka je medtem, ko je snubač govoril, polagoma nehala plakati.

— Cemu delate toliko besedi o tem? Kaka ženska bi morala biti, ko bi hotela skrb za ženino domaćijo in njegovo osirotelo dete naložiti tuji osebi? očitala je bodočemu svaku. Kaj bi si moral Lukáš in vi vsi misliti o meni, ko bi mu ne hotela iz ošabnosti pomagati v stiski? Res ne vem, kaj bi jaz sama rekla o deklici, o kateri bi bila slišala, da je na slično prošnjo iz prevzetnosti odgovorila: Ne! Njenemu ženinu bi zagotovo svetovala, naj bi si je ne jemal, ker taka ne more biti odkritosrčna in ne more imeti napram njemu nikakega pravega čuvstva. Da, pojdem k Lukášu gospodinjiti in sicer takoj, da bo mogla vaša žena mirno ostajati doma pri svojem delu in svojih otrocih.

Vsi, kar jih je bilo v sobi, so pohvalno pritrdjevali vnetim Vendulčinim besedam. Nikomur ni prišlo niti od daleč na misel, da bi se začudil snubačevi prošnji in se izpodtakal nad tem, ker je nevesta tako drage volje privolila. Narobe, smatrali bi bili vsi za veliko zlo, ako bi bila drugače govorila nego je; in vsi ženinovi

vojaka, a usmiljene duše so jima dajale biškotinov in drugih slaščic. Bili sti dekletci obe 1 oziroma 3 let.

Drugi so bili zaviti v rjuhe ali plahte, ko so šli z broda. Ti so bili bolj srečni, ker niso bili ranjeni — teh je bilo kakih 500.

Milo se je delalo pri arcu, ko je neka mlada ženska obupno klicala svojega moža, češ, da mora biti na brodu tudi on. Bila je blazna. Tolažali so jo, da je mož v mestu in odpeljali so jo v — blaznico. Mož je ostal v Messini mrtve.

Na obrežju je bila zbrana ogromna množica ljudstva in pričakovali. Mnogi so imeli svojece v Messini in so pričakovali s strahom, da-li ne prinesejo z broda katerega njihovih dragih, kar se je tudi čisto dogajalo. To je bil jok, da je rezalo v dušo.

Izkrcali so jih od 6. popoldne, do 2 in pol popoldne. Ker jih je dospelo mnogo tudi po železnici, so vse bolnišnice napolnjene in nameščajo jih tudi v šolskih poslopjih, kjer so priredili postelje.

V znak žalosti so razvesili po vsem mestu zastave na pol droga, razvešene so bile črne preproge in ustavljeno je bilo vsako delo.

Katastrofa pa ni zadela samo Messine, ampak tudi druge kraje, posebno tudi Reggio di Calabria.

Gori sem pozabil omeniti še nekega pretresljivega prizora. Ko so nesli z broda neko deklico kakih 5 let, ki je bila težko ranjena (imela je obe nogi zlomljeni), klicala je neprenehoma mater in očeta, ki sta pa že bila oba na drugem svetu in je revše ostalo samo — sirota. Kdo bi ne plakal ob takem prizoru?

Tisoče in tisoče sluha jev je, ko so ostali stariši brez otrok, otroci brez starišev, mož brez žene in otrok, ali pa narobe.

Iz kratka: bila je nepopisna groza.

Odkrita in dobrohotna beseda.

II.

Kdor prireja ples, ta širi nemoralo: to je kratka in v lapidarnem stilu izrečena sodba mariborske „Straže“. Ali ne čujemo te sodbe prikratk. Poglavlje o plesu je bilo zadnja leta stalna rubrika v raznih slovenskih listih, pristopnih tesnejim somišljenikom njega, ki je spisal oziroma poslal včeraj omenjeno notico v mariborsko „Stražo“. Ali to dejstvo, da se v slovenskih društvih na tržaškem ozemlju tudi pleše, se je razpravljalo in se razpravlja iz precej prozornega namena: hotelo bi se je politično-strankarsko fruktificirati. Gromovnikom proti plesu ni toliko — to je naše trdno uverjenje — pred očmi morala naroda, kolikor strankarski kapital, ki bi se ga hotelo kovati.

Ples je prilika za širjenje nemorale med narodom! To je resnica in ni resnica. Te trditve ni smeti postavljati kakor nekaj absolutnega. Ples more biti res v največjo nevarnost za moralno ljudstvo, ali lahko tudi ni. Celo nasprotno bi trdili mi: ples more biti tudi sredstvo proti širjenju nemorale po — plesu.

To zveni sicer nekoliko paradoksalno, ali gola resnica je posebno ob naših tržaških razmerah. Ker pameten človek ne bo imel pred očmi vedno le tega, kar bi hotel doseči, ampak bo vedno računal in tehtal: kaj in koliko se da doseči? S tam se bo gotovo bolj bližal uresničenju svojih želja,

prijatelji bi jej bili gotovo do smrti očitali sramoto, ko bi bila dovolila, da jo v njegovem domu in pri njegovem detetu zastopa tuja za denar najeta oseba. V naših gorah vlada sicer običaj, da se preseljuje nevesta k ženinu šele nekoliko tednov po poroki, a to le tedaj, ko je neobhodno potrebno. Skoro ravno tako često se dogaja, da prihaja v gotovih razmerah v njegov dom že med oklici, bodisi, ker je tašča že preveč bolehnja in stara in se morda želi otestiti domačih skrbí, ali pa, ker se je hči, ki je vodila dosedaj vse gospodinjstvo, omožila proč od hiše in jo je treba sedaj nadomestiti, ali pa je kdo v rodbini ravnokar bolan, čegar postrežba zahteva posebne skrbí. Skratka, od tistega trenutka, ko je dal nevestin oče ženinu privoljenje, se nevesta že smatra za člena njegove rodbine, in prisoja se jej tudi dolžnost, da mu je v vsaki stvari tako na roko, kakor se spodobí odkritosrčni in zvesti družici. Ženin s svoje strani zopet pomaga njeni rodbini, ko to potreba zahteva, kakor da bi bil njen sin. Med meščani baje tega običaja ni; imeli se bodo torej čemu smejati, ako pride to med nje. Naj pomislijo, da smo mi le priprosto in pozabljeni ljudstvo, ki modruje po svojem lastnem razumu!

nego pa, ako bo silil naravnost proti cilju, ne da bi se menil za zapreke, ki so mu na poti, in ne da bi se vpraševal, da-li ob danih razmerah sploh more odstraniti te zapreke?

Postavimo se za hip na stališče, ki je zavzemljejo gospodje, ki pišejo v „Stražo“: ples treba popolnoma odpraviti iz našega ljudstva, ker daje priliko za širjenje nemorale in je zato že sam na sebi nekaj nemoralnega.

Sedaj pa vzemimo pred oči naše tržaške razmere, to naše ljudstvo z vsemi njega svojstvi, običaji, tradicijami in — če hočete — strastmi!! In stavimo si vprašanje, ki se mu ne morejo izogniti tudi najgorečnejši gromovniki proti plesu: je-li je ta njihova zahteva sploh izvedljiva? Ali ne bi navstala nevarnost, da bi z odpravljanjem jednega zla izzvali še huje zlo?

Kdor pozna naše razmere in naše ljudstvo, nam gotovo pritrdi, da bi se dogodilo to poslednje.

Glejte jih branitelje plesa in zato širitelje nemorale! — utegne biti odmev od izvestne straui. Bodi, ali tudi ta obtožba nas ne more omajati v našem naziranju.

Mnogo se je že gromelo proti našim slovenskim društvom v Trstu in po okolici radi tega, ker prireajo pleso. Ali pa so se gromovniki kedaj potrudili, da bi razmišljali o posledicah, ki bi prišle prav gotovo, ako bi naša društva ugodila njihovi zahtevi? Mari si res domišljajo, da naše ljudstvo potem sploh ne bi več plesalo?

Naše ljudstvo rado pleše! To je dejstvo, ki se ne da utajiti, bodi pa že ljubo ali neljubo. To je — če hočete — grda razvada, je strast, ali — je dejstvo, ki se ne da odpraviti in s katerim treba zato tudi računati!! Če bi vsa naša društva res zaprla svoje plesne dvorane, kaj bi bilo posledica temu? Naše ljudstvo bi zahajalo v druge in drugačne lokale — plesat!! Pognali bi je naravnost v brloge, v močvirje, v okuženo, zastrupljeno atmosfero: v nevarnost moralne, fizične in narodne pogube.

Treba torej razlikovati med plesom in plesom, ako hočemo prav soditi.

Kako utemeljena je naša trditev, da naše ljudstvo nad vse rado pleše in da se od te zabave jednostavno odvrtni ne da, to ravno so v zadnjih časih na svoji koži občutili somišljeniki „Straže“ pri sv. Ivanu. Večkrat se je moglo konstatirati, da so ljudje naravnost s prireditve v njihovem društvu prihajali v druga društva — plesat. Se več! Isti somišljeniki „Straže“, če že ne prireajo sami, pa vsaj dopuščajo, da v njihovi gostilni drugi prireajo pleso od nedelje do nedelje notri v — postni čas. Mi smo lani izrecno konstatovali to dejstvo in ni se nam moglo oporekati! Menimo, da to dejstvo govori dovolj jasno in dovolj glasno, da se jednostavno mora računati s tem!

Pameten človek poreče: če že ne moremo popolnoma zaježiti hudournika, pa skušajmo, da ga navedemo v drugo, nenevarno strugo! In taka struga so raznovrstna naša društva.

Starejši naši čitatelji se morejo še spominjati, da je svojedobno ravno „Edinost“ veliko pisala proti — plesu. Ali, ker smo vedeli, da bi bil boj proti plesu v obče boj brez upa zmage, smo nastopili le proti tistemu plesu, ki je bil res ne le v nevarnost za javno moralo, ampak tudi v veliko gospodarsko kalamiteto. Nastopili smo proti tistim

Vsakdo je pravil že vnaprej, da bo morala Vendulka iti takoj po zaroki gospodinjiti k Lukášu, da bi prinesla zopet red v njegovo zapuščeno in zanemarjeno domačo življenje. Znano je bilo, da pokojnica ni bila posebna gospodinja; k temu je prišla njena nenadna smrt in zmešnjava, ki jej je sledila — ljudje so videli v duhu, kako se je že Vendulka preselila k Lukášu in so smatrali torej pogajanja med njo in vsakom da nekaj pričakovane in pri tej snubitvi neizogibnega. Najbolj malomarno je poslušal nevestin oče, niti vmešaval se ni v to tako malenkostno stvar, naj si je to hči z ženinom uredila, kakor je hotela. Tudi v njegovih očeh je spadala sedaj že več k Lukášu, nego k njegovi hiši in zahvalil je zato Boga, ker mu pojde v doglednem času iz hiše. Trdno je upal, da mu ko nečeno nastopijo oni mirni in udobni časi, ko se bo lahko pripravljaj na važno potovanje iz tega življenja v večnost. Do takih časov ni mogel nikakor priti ob pogledu na neutolažljivo hčerino bol, često prekinjeno od strastnih izbruhov obupa in neprestanih nadleg njenih mnogoštevilnih snubcev, prosečih ga, da naj bi se zavzel zanje pri svoji hčeri.

(Dalje.)

PODLISTEK.

6

Poljub.

Pevest iz gorskega življenja češkega ljudstva
Spisala Karolina Světlá. — Iz češčine prevel F. P.

— Ker ti je po ranjci tako žal, se torej toliko bolj usmiliš njenega otroka — se je vmešal svak, videč, kako se Lukáš v globoki ganjenosti zama trudi spregovoriti k Vendulki. — Dosedaj je vodila, kakor si morda že čula, gospodinjstvo pri Lukášu moja žena; sicer mu je rada delala to uslugo, ali dalje je ne more več. Kakor veš, imamo tudi veliko gospodarstvo, otroci so še v plenicih, bliža se delo na polju in ako nečemo utrpeti velike škode, ne more žena vsaki trenutek tehati iz hiše. Nič ne bi rekel, ako bi imeli vsatvo tja čez teden dni; a vidva sta si sorodna, imata enako ime, zato morata prositi dovoljenje pri gospodu škofu v Litomeřicah, ki se gotovo zavleče in bogve, če je dobita v dveh mesecih? Zato te prosimo vsi sorodniki, kar nas je se strani Lukáševe, da bi prišla, z ozirom na nujno potrebo v naši rodbini, takoj gospodinjiti k

proslulim šagrom po naši okolici, ki so se vršile brez vsakega primerne nadzorstva, ki bi bilo v nekako jamstvo za — moralo. In danes moremo beležiti z zadoščenjem, da to zlo izginja bolj in bolj in je opravičena nada, da v nedolgem času izgine popolnoma.

A kako se je to doseglo? Našim narodnim društvom gre zasluga na tem! Ta so tista nevarna struga, v katero se navaja ljubezen našega ljudstva do plesa. Tu se vrše plesi pod vednim nadzorstvom, tu je milij, ki jemlje plesom tisti nevarni značaj. Zato smemo trdimo, da so naša društva tudi s svojimi plesi le na korist javni morali!

Tej naši trditvi se gotovo pridruži vsakdo — in mi vemo, da tudi mnogokateri razumni duhovnik v naši okolici se postavlja nasproti plesu na tako stališče, recimo, modre oportuniste — ki modro računa z neodpravičljivo resnico, da je skrajno nevarno, (ker zavaja v zgrešene korake) ako se hoče računati le z ljudmi, kakoršnji bi po njegovem mnenju morali biti, ne pa z ljudmi, kakoršnji so!! Tisto gromenje proti plesu se utesnje zdeti komu najnujnejše in najpotrebnejše delo na svetu, ali pri tem je nevarnost velika, da se izlivani umazane vode, vrže iz škafa na cesto tudi otroka — moralo.

Gospodje pri „Straži“ naj le dobro premislijo in priznajo, kako morda, koliko krivico so storili s tem, da so naše akademike radi jednega poštenega plesa hoteli postaviti na samotni oder — razširjevalcev nemoralne in pohujševalcev mladine.

Slovenska konferenca v Petrogradu.

Slovenska konferenca, ki bi se bila imela vršiti meseca decembra in ki je bila odložena za mesec dni, se bo vršila te dni v Petrogradu.

Naše vseučiliščno vprašanje.

Na veličastnem manifestacijskem shodu, ki se je vršil minole nedelje v Ljubljani, so bile vsprejete te-le resolucije:

„Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu v Ljubljani, dne 10. prosinca 1909.

1. Najodločnejše protestirajo proti terorističnemu početju nemškega nacionalnega dijaštva na avstrijskih nemških vseučiliščih in proti pristranskemu postopanju akademskih oblasti ter pozivljajo vlado, naj skrbi za to, da se zakonito zajamčena enakopravnost na vseučiliščih istinito izvaja.

2. Najodločnejše zahtevajo od visoke c. kr. vlade, da predloži drž. zboru predlog za takojšnjo ustanovitve pravne fakultete v Ljubljani. Nadalje zahtevajo kot provizorij popolnega slov. vseučilišča v Ljubljani takojšnjo ustanovitve drž. štipendij za slovenske docente in priznanje izpitov, položenih na zagrebškem vseučilišču.

3. Protestirajo proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete v Trstu. Sicer priznavajo Italijanom pravico do lastne fakultete, ne morejo pa dovoliti, da bi bil sedež fakultete Trst, mesto na izključno slovenskem ozemlju. To bi bila neopravičena protekcija Italijanov, ki bi škodovala slovenskim narodnim interesom in poostila narodnostni boj na avstrijskem jugu do skrajnosti.

4. Z ogorčenjem protestirajo proti Slovence izvajajočemu razglasu rektorja dunajskega vseučilišča dr. Exnerja in zahtevajo od vlade, da dá zadoščenje za nečuveno žalitev slovenskega naroda.

5. Odobravajo odločni nastop „Narodne zveze“ in pozivljajo jugoslovanske poslance, da vstrajajo na tem stališču, dokler ne pribere polne zmage upravičenim slovenskim zahtevam. Izjavljajo se solidarni z univerzitetnimi težnjami Čehov in Malorusov in žele, da bodo slovanski poslanci podpirali naše vseučiliščne težnje.

DOGODKI NA BALKANU. SRBIJA.

BELIGRAD 13. Vojni minister Živković je zopet poslal v Rusijo komisijo, da nakupi tamkaj 1200 konj za srbsko topništvo. Prihodnje dni odidejo komisije tudi na Francozsko in v Bolgarijo, da prevzamejo tamkaj naročeno municijo.

BELIGRAD 13. Predstojnik topniško-tehničnega oddelka vojnega ministerstva, polkovnik Vlašić in ravnatelj smodnišnice v Obiličevem, podpolkovnik Stanojević sta s kraljevim ukazom postavljena na dispozicijo. Oba častnika je „Stampa“ pred več tedni obdoličila velikih zlorab pri izdelovanju in nabavljanju smodnika za srbsko armado.

BELIGRAD 13. Vest, da je Turčija vsprejela avstroogrsko ponudbo, je v Belemgradu neprijetno presenetilo. Postopanje porte se označa kakor grdo verolomstvo Mladoturkov, ki so s svojo kratkovidnostjo zadali sebi in ustavnemu režimu v Turčiji najtežji vdarec, ker bi se bil stari režim vkljub svoji pomanjkljivosti nikdar ne ponižal, da bi prodal pokrajine. Vladni krogi si prizadevajo oslabiti pesimistično razpoloženje s tem, da se spozarajo med Avstro-Ogrsko in Turčijo označa kakor dejstvo, ki je je moral predvidjati vsak resen politik. Pravijo tudi, da bo evropska konferenca gotovo jemala v ozir srbske zahteve, ter bo Srbiji in Črnogori priznala kompenzacije in zagotovila avtonomijo za Bosno in Hercegovino.

Listi so razočarani radi postopanja Turčije izlasti pa radi neodkritosrčnega postopanja Rusije nasproti slovanskemu narodu. — Po-

samični listi dvomijo, da bi bilo resnično poročilo c. kr. korespondenčnega biru, da je tudi ruski poslanik Sinovjev portu priporočal, naj vsprejme ponudbo. — „Politika“ obdoličuje Francijo, da je iz strahu pred Nemčijo porabila pri portu ves svoj vpliv pri Turčiji, naj vsprejme ponudbo.

TURČIJA.

Avstro-ogrsko-turški sporazum.

LONDON 13. „Daily News“ pravijo: Odkar sta se Avstro-Ogrska in Turčija spoznale, so druge preporne točke ostale začasno osamljene, kar je za ohranitev miru velike vrednosti.

PARIZ 13. Večina listov izraža svojo zadovoljnost v sporazumu med Avstro-Ogrsko in Turčijo. — „Petit Parisien“ piše: Pogoj sporazuma so za oba dela častni in zamore se obema vlastim čestitati, da so prišle do te nagodbe.

CARIGRAD 13. List „Serveti Funun“, ki je doe 7. oktobra m. l. prvi pozval na bojkot avstroogrškega blaga, je priobčil danes novo ponudbo Avstro-Ogrske in poroča, da so vsi poslaniki priporočali portu, naj se svota za Bolgarijo zniža na 6 ali 7 milijonov funtov, ker ni Bolgariji nikakor možno, da plača 22 milijonov funtov.

CARIGRAD 13. — Zbornica je izrekla Kiamil paši zaupnico par exemple.

Nota avstrijske banke o bančnem vprašanju.

Iz Budimpešte javljajo: V torek je prispele odgovorna nota avstrijske banke o vprašanju samostalne ogrske banke. Nota pravi, da je avstrijska vlada pripravljena stopiti glede tega vprašanja v pogajanja z ogrsko vlado.

Ekspozé velikega vezirja.

CARIGRAD 13. Na današnji seji zbornice je veliki vezir predložil obširen ekspozé. Najprej omenja ekspozé, da so vse vlasti simpatično pozdravile uredbo ustavnega režima v Turčiji. Prvi vspeh tega je bil, da so Rusija in druge vlasti umaknile izlasti svoje predloge glede reform v Macedoniji. Nadalje se bavi ekspozé o proglašenju neodvisnosti Bolgarske in aneksijo Bosne in Hercegovine.

Porta je proti o bema činoma protestirala in to prijavila velevalstim ter zahtevala konferenco, kjer naj se rešijo sporna vprašanja. Veleale so priznale, da so omenjene kršitve nezakonite in v nasprotju z berlinsko pogodbo. Ekspozé navaja potem, kako se je Bolgarija oboroževala in kako je morala to storiti tudi Turčija. Na opomin velevalisti je Bolgarija potem svojo armado razorožila in tudi turška vlada je odposlala sklicane redife na dopust. Sledila so potem pogajanja z bolgarskim ministrom Liapčevom, ki pa niso uspela, zato se je rešitev prepustila konferenci.

Turško-bolgarska pogajanja.

Iz Caridrada poročajo, da pride po pravoslavni praznikih bolgarski minister za trgovino Liapčev v Carigrad, da nadaljuje pogajanja. Hilmi paša je nekemu časnikarju izjavil, da je konečni sporazum med Turčijo in Bolgarsko možen.

Sestava turškega parlamenta.

V turškem parlamentu je 107 Turkov, 45 Arabcev, 27 Grkov, 22 Albancev, 10 Armencev, 5 Bolgarov, 4 Srbi, 3 Židje, 2 Kurda po 1 Druz, Romun, Maronit.

Bolgaraka.

SOFIJA 13. V uradnih krogih se govori, da odstopi radi bolehnosti minister za unanje stvari Paprikov in da mu bo bržkone sledil finančni minister Salabachev.

Ogrska.

Justh za kompromis s Hrvatsko.

Predsednik ogrske državne zbornice je pred nekoliko dnevi izjavil v klubu ljudske stranke, da bi morale stranke, državnozbornske večine poiskati točko, kako bi se spoznale in pogodile z ogrskimi narodnostmi izlasti s Hrvati.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Hrvatska stranka v Dalmaciji. Jutri 14. t. m. se bo vršila v Spljetu seja hrvatske stranke, na kateri se bo razpravljalo o vseučiliščnem in o drugih političnih vprašanjih.

Slovanski dijaški so ustanovili na vseučilišču v Halle na Nemškem slovansko društvo, v katerem so zastopani vsi slovanski dijaški.

Anglija zahteva Kreto? V berlinskih diplomatskih krogih menijo, da bo Angleška, ako pride do konference, zahtevala otok Kreto za se in da bo edino v tem slučaju priznala aneksijo Bosne in Hercegovine.

Dnevne vesti.

Štrajk voznikov tržaške okolice. — V večerašnji številki našega lista smo na kratko poročali, v kolikor nam je dopuščala pozna ura, o velevalnem shodu, ki se je vršil v prostorih Konsumnega društva v Lonjeru. Po dolgem resnem razpravljanju, katerega so se udeležile vse okoličanske vasi, se je vsprejela naslednja resolucija:

„Vozniki tržaške okolice, združeni v drugi voznikov za Primorsko: spoznavši svoje obupno stanje, v katero jih je spravilo brezprimerno izkoriščanje od strani zasebnih podjetnikov in malomarnost magistrata, ki je skozi toliko let to stanje ne samo trpel, marveč je celo podpiral zasebne podjetnike v njih

nečloveškem početju; uvidevši, da so se vsa njihova prizadevanja po osamosvojitvi in izboljšanju svojega badnega stanja s tem, da bi sami vzeli v svojo lastno upravo dovažanje gramoza, izjalovila po volji magistrata; ne hoteti še nadalje nositi spon, ki so jih dosedaj morali nositi: so sklenili enoglasno vstopiti z jutrnjim dnevom ob 12. uri dopoldne v splošno stavko.“

Štrajk je torej proglašen! Kar se je v voznških krogih že davno pričakovalo, se je uresničilo. Stanje voznikov v tržaški okolici je v zadnjem času tako obupno, da je štrajk postal — edina rešitev. O vzrokih tega štrajka ni treba izgubljati mnogo besed, ker se je isti pripravil že na nešteti shodi, ki jih je tekom jeseni prirejela zadruga voznikov za Primorsko. Vendar si pridružimo priobčiti v jutrnji številki natančne podatke o sedanjem gibanju, ki je važno ne le radi novosti, ki jo pomenja štrajk v gospodarskem življenju naših okoličin, ampak tudi radi same stroke, ki je ostala zastopljena kakor nobena druga. Štrajk je sicer naperjen proti zasebnima podjetnikoma Mibaelu Čoku in Štefanu Turku, pod katerima nočejo vozniki več delati. V resnici pa je štrajk naperjen proti magistratu oziroma tehničnemu uradu, ki je zopet pokazal, da pametna in moderna uprava ne sme priti do besede, ko gre za protežiranje gotovih njemu naklonjenih elementov oziroma za ohranitev dosedanjega režima. Kakor se nam poroča, je solidarnost med vozniki taka, da vzbuja nado v ugodno rešitev štrajka.

Prvi dan štrajka, to je včeraj, se je obnesel zelo častno. Delo (dovajanje gramoza) je počivalo povsod. Niti en voz gramoza ni prišel v mesto.

Ogorčenje proti dosedanjemu sistemu se je kar naenkrat spremenilo v navdušenje za pravično stvar, ki mora zmagati.

Včerašnji shod v Padričah izrazil je na jasn način razpoloženje, ki vlada med vozniki. Bile so zastopane vasi Opčina, Bane, Trebče, Padrič, Gropada in Bazovica. Tudi iz Lonjerja, kjer se je predvčerajšnjem vršil shod, je bila častna udeležba. Shodu je predsedoval podpredsednik zadruga voznikov na Primorsko, vaški načelnik g. Jožef Grčić, ki je po primernem nagovoru podelil besedo g. dru. Josipu Mandiču. Le-ta je pojasnil položaj in bodril vse voznike, naj vstrajajo. Govorili so še gg. Jožef Čok, Andrej Križmančič, Andrej Čok, Ivan Stefančič in drugi. Enoglasno se je sklenilo vstrajati pri štrajku in sklicati za jutri, v petek 15. t. m. ob 7. uri zvečer shod na Opčinah v prostorih gospodarskega društva. Vozniki sevrtašeno naprej!

Kje je resnica? Od avtoritativne strani nam zatrjajo, da se je dr. Cimadori v prošli aferi z „Dalmatijo“ izrečno skliceval tudi na g. Milosta!!! — Ta poslednji pa zatrja v svoji izjavi kategorično, da je apostrofiral dr. Cimadorija, čemu da grozi s splošno stavko; saj oni, socialisti, nič ne vedo o tem!

Kje je torej resnica: ali v zatrtilu g. dr. Cimadorija, ali v izjavi sodruga Milosta? Na vsaki način je na eni ali drugi strani — laž!

Še par besed o izjavi sodruga Milosta. Mož meni, da se je za popolnoma rešil iz aferi s tem, da zatrja, da se ni potezal „ne za slovenske ne za italijanske krumirje“, ker mu je „čisto vseeno če zmagojo eni ali drugi“.

Čudna beseda to od strani, ki hoče biti jedina braniteljica interesov delavstva! G. Milost bi hotel torej z zatrtilom, da so bili krumirji na obeh straneh, podati vsej aferi drugačno, za socialno demokracijo nedolžno lice. S takim očitnim zvrčanjem stvari je pa g. Milost svoji izjavi le odjemal v vrednosti. Tn vendar ni bil boj med krumirji na eni in drugi strani, ampak boj med delodajalci obeh narodnosti na eni, in bogatim podjetnikom na drugi strani, boj med delodajalcem in delavcem! Izjava torej, da je bilo vse eno, ali zmagojo eni ali drugi, je več nego čudna iz ust socialnega demokrata in morajo našim delavcem prihajati zelo čudne misli o tržaški socialni demokraciji!

O. ru Henriku Tumi. Potem, ko je dr. Tuva v št. 12. „Omladine“ od leta 1905 v zadnjem delu svojih izjavaj premotiral predpogoje, ki jih imamo Slovenci za vseučilišče v Ljubljani in Trstu piše:

„Dijaštvo z Goriskega in Istre narašča. V veliko večji meri bi se to godilo z ustanovitvijo univerze v Trstu. Kar bi bilo eminentno-praktične važnosti; univerza v Trstu bi dala Slovincem in Hrvatom možnost, da si osvoje docela italijanski jezik, torej postati ofenzivnim in lepotom ofenzive s pri svojo oblast. — Neprecenljive vrednosti v socialnem in narodnostnem oziru bi bila dotika hrvaškega in slovenskega dijaštva na utrakvistični univerzi v Trstu. Dokaz temu je že sedanja dotika hrvaštva in slovenstva v Trstu, ki je edino iskrena in dejstvena...“

Odločiti mora vsakako za nas Slovence pri univerzitetnem vprašanju moment višje splošne izobrazbe, kar ta moment odloča pri vprašanju razvoja in napredka vsakega naroda.

Ze iz gori napominjanih okoliščin sledi, da ima univerza v Trstu glede posameznih disciplin veliko prednost pred ono v Ljubljani,

ker bi se vsaka disciplina v Trstu razvijala univerzalno, na širši podlagi. Imeti pa moramo tu manj pred očmi mehanično šolanje, temveč milieu, v katerem naj se giblje naša mladina v onih letih, ki so merodajna za njeno svetovno nazoriranje, torej na končni smoter splošne izobrazbe. Trst je mesto, polno ne le trgovskega gibanja, ampak tudi torišče večjih narodnih in političnih strank, mesto, kjer se dotikajo različni evropski narodi po svojih najbolj podjetnih t. j. energetično najbolj razvitih zastopnikih...

Ne smemo pozabiti, koliko nudi Trst svojem prebivalstvu po krasni okolici in po življenju ob morju, koliko nudi Trst v športnem oziru, na kar akademika mladina ne sme nikdar pozabiti pod devizo: zdrava duša v zdravem telesu. In morje samo v svojem veličastju je element, ki mora dvigati dušo mladega človeka: thalassa, thalassa! (Morje! Morje!)

V Trstu se stikajo prav tesno tri plemena. Koliko življenja mora nastajati iz te dotike. Še več se ga bode moralo porajati, ako se bo na tem mestu dotikala tudi akademika mladina teh treh narodnosti...

Po tem priručniku se dvigne bistri stopinjami socialno, ekonomično in politično življenje Slovanov v Trstu. Že sedaj le to napreduje, treba le še zadnjega pogona, da Trst postane naš. Trst mora postati slovanski. Je torej slednja naša bojna točka, pridobitev Trstu je za slovanski življenjski eksistenčni pogoj...

Utrakvistična univerza v Trstu bi gotovo izpodrinila v kratkem nemški vpliv v mestu in potiskala italijanski življenjski v ožadi na ta način, da postane Slovincem pristopna avna uprava v Trstu samem. V tem oziru bi morali Slovenci in Hrvatje posebno gledati na to, da se polaste onega oddelka uprave, ki obsega trgovino in pomorstvo. In to bi bilo tudi v življenjskem interesu Avstrije same. Avstrijskim državnikom mora biti že danes jasno, da postane Avstrija velika država le, ako si pridobi Adrijo in osigura vse pozicije v Primorju po narodu, ki je vezan na Avstrijo t. j. po Slovincih in Hrvatih. Avstrija mora iztisniti italijanski element docela iz Dalmacije in Primorskega, ako noče, da jo izpodrine ali že Italija ali že Nemčija. Avstrijski državnik mora uvideti, da je Trst važna točka med dunajsko in balkansko državo, mora stremeti po tem, da si pridobi Balkan in Adrijo in z njima Orient. To so veliki cilji Avstrije; pa so tudi naši veliki cilji. In boj za te velike cilje prenoviti mora vse naše socialno, politično in narodno življenje, mora dvigniti Slovence s stopnje najrevnejšega naroda v Avstriji na najodličnejše mesto. Zato mora biti akademična mladina, ki se postavi na to najbolj optimistično in najbolj napredno stališče: ona mora zahtevati s stvarnih razlogov moderno univerzo, ki obsega ne le medicinsko, filozofsko in juristično takulteto, ampak združeno s sledujo tudi trgovsko industrijsko. Z narodnega, političnega in socialnega stališča mora zahtevati univerzo v Trstu.

Tako je pisal dr. Tuma leta 1905, danes pa je — sodrug, ki slovesno zatrja, da je bil že od davnine socialen demokrat, torej somišljenik stranke, ki se smeje tisti zastavi, ki jo je dr. Tuma v letu 1905 tako visoko dvigal.

Iz sanitetne službe. Okrajni zdravnik dr. Valentin Lukas je iz Trsta premeščen kakor drugi uradni zdravnik k okrajnemu glavarstvu v Pulo.

Smrtna kosa. Predminolo noč je umrl tu g. Artur Umek v najlepši moški dobi. Pokojnik je bil član znane in ugledne narodne rodbe Umek-Bartelj. Žalujomo ostalim naše najiskrenejše sožalje.

Opozarjamo posebno, da se bo pogreb vršil danes ob 10. uri predpoldne iz hiše žalosti, ulica F. Severo 9 b.

„Pevsko in glasbeno društvo v Gorici (Podružnica „Glasbene Matice“ v Ljubljani) je radi nepredvidjenih zaprek svoj nameravani koncert, ki se je imel vršiti v soboto, dne 16. t. m. odneslo na nedoloden čas.

Potres. Na tukajšnjem c. kr. pomorskem observatoriju so potresni aparati v predminoli noči zabeležili močan bližnji potres v daljavi kakih 150 kilometrov, ki se ga je čutilo tudi v Trstu. Začetek tresenja ob 1 uri 46 m. 4 sekunde, maksimum ob 1 uri 47 m., konec ob 1 uri 51 minut. Potres so čutili tudi v drugih krajih. — (Glej brzojavne vesti)

Otvoritev medmestne telefonske proge Trst—Pazin—Pula. 12. t. m. se je otvorila telefonska proga Trst—Pazin—Pula.

Govorilne pristojbine na tej progi možnih razmerij znašajo in sicer: med Pulo in Pazinom 60 st., med Pulo in Trstom K 1'60, med Pazinom in Trstom K 1'—, med Pazinom in Ljubljano K 2'—, med Pazinom in Celjem K 2'—, med Pazinom in Wildonem K 2'—, med Pazinom in Mariborom K 2'—, med Pazinom in Gradcem K 2'—, med Pazinom in Dunajem K 3'—, med Pazinom in Tržičem n. Pr. K 1'60, med Pazinom in Gorici K 1'60, med Pazinom in Korminom K 1'60, med Pazinom in Červiniamom K 1'60, med Pazinom in Opatijo K 1'60, med Pazinom in Reko K 2'—, med Pazinom in Budapešto K 3'—, med Pazinom in Zagrebom K 3'—, med Pulo in Ljubljano K 2'—, med Pulo in Celjem K 2'—, med Pulo in Wildonem K 3'—, med Pulo in Mariborom K 2'—, med Pulo in Gradcem K 3'—,

med Pulo in Dunajem K 3.—, med Pulo in Tržičem n. Pr. K 2.—, med Pulo in Gorico K 2.—, med Pulo in Korminom K 2.—, med Pulo in Červinjanom K 2.—, med Pulo in Gradežem K 2.—, med Pulo in Opatiji K 2.—, med Pulo in Reko K 2.—, med Pulo in Budapešto K 3.—, med Pulo in Zagrebom K 3.—

Tržaška mala kronika.

Pil je karbolne kisline. Včeraj je žena spremila v bolnišnico moža, težaka Friderika Stefaniča, starega 38 let, uslužbenega pri tvrdki Treves & Co. v Tržiču. Bilo mu je jako hudo. Ženska je povedala, da je izpil karbolne kisline; ne ve pa, ali hote, ali pa iz neprevidnosti.

Zgubilo se je. Neka gospodična je 12. t. m. zgubila zlato ovratno verižico s privezkom (medaljon, ki ima na spredni strani slikanega angelčka, na drugi cvetličico mačehico). Poštenji najditelj je naprošen, da odda verižico, ki se je zgubila proti večeru na potu od Nar. doma do sv. Ivana, proti nagradi v uradništvu »Edinosti«.

V krčmi v Adamovem kostumu. Ferdinand Pahor, star 46 let, ni prav pri pameti. Pred sinočnjem se je nahajal gostilni v ul. Solitario št. 3; kar na enkrat se je začel slati a z besno silo. Poslali so takoj po Trevesa, ki je prišel s par strežniki. Ob njihovem prihodu je bil Pahor že popolnoma nag. Le s silo so ga privlekli v bolnišnico.

Lov za zimskimi suknjami. Mornar Matvez Bocca je naznanil policiji, da so se neznanu mu tatovi priplazili v njegovo kabino pernika »Marije Terezije«, zasidranega pri pomolu št. 4 v prosti luki, in mu vkradli zimsko suknjo in čevlje.

Zasačen uzmovič. Gospa Frida Prestot, stanujoča v ulici Rossetti št. 43, je šla predvčerajšnjem zvečer po omenjeni ulici; ko je prišla na vogel ulice Boschetto, plaul je na njo nek individij in ji strgal z rok mošnjček, v katerem se je nahajalo 20 kron. Na njeno vpitje je prišel redar, ki je dirjal za bežečim uzmovičem in ga dohitel. Ime mu je Ferdinand Nadaja, star 20 let, nezaposlen.

Zabodena od ljubimca. Margerita Wittkopf, stara 24 let, natakarka v gostilni »Itria« v Piranu, je bila sprejeta v IV. oddalek bolnišnice. Imela je težke urezne rane na prsih. Povedala je, da jo je ranil z nožem njen ljubimec Karl Natur, pomorski natakark, po hudem prepiru, ki je nastal predsinočnjem med njima.

Mali požarji. Včeraj so morali ognjegasci intervenirati v treh slučajih. Požarji so bili vsesokoz neznatni.

Loterijske številke izžrebane dne 13. januarja 1909:

Brno	50	57	12	2	65.
Inomost	36	6	71	76	3.

Koledar in vreme. Danes: Hilarij škof; — Jutri: Pavel pošć. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 8° Cels. Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorje: Oblačno s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Temperatura malo spreminjena.

Naše gledališče.

Na ogalih tržaških ulic se je pojavil šepak, ki nam naznanja veselo nepričakovano vest. Na deskah našega slovenskega gledališča se bode prihodnjo nedeljo, dne 17. t. m. igrala izvirna domača igra, katere avtorja sti tržaškemu občinstvu dobro znani, popularni osebi: bivši režiser tukajšnjega gledališča Jaka Stoka in ne manj popularni in priljubljeni komponist H. O. Vogrič. Združila sta skupaj svoje moči, da podata svoj plod slovenskemu, tržaškemu občinstvu. Že imeni sami zadostujeta gotovo, da napolni občinstvo naše gledališče do zadnjega kotička ter tako z nebrojno udeležbo skaže hvalo in čast delu domačih avtorjev. Z bogatim obiskom bo občinstvo sami sebi delalo čast.

Tržaška gledališča:

VERDI. Drevi repiza Wagnerjeve opere »Mostrji pevci norimberški«.

FENICE. Smer komedije »Tajnost gospe Veronike« je nastopna: Hči revne družine streže na smrt bolni gospe Veroniki. Gospa Veronika pa poseduje tajnost nekega mazila, s katerim je obogatela. Veronika slednjič umre in zapusti nekaj premoženja hčerki. Po dolgem iskanju se jim posreči, da dobijo tudi recept onega mazila in tako postanejo premožni.

Komedija je dobro vspela, ker vsebuje lahke dijaloge in primerne prizore. Pisateljica Galina je bila deležna burnih ovacij.

Danes se komedija ponovi. V petek bo imela gospa Baldanello svoj častni večer.

POLITEAMA ROSSETTI. — Danes zvečer se uprizori »Madame San Geno«, drama v 4 dejanjih.

Društvene vesti.

»Čitalnica« pri Sv. Jakobu opozarja gg. diletante na dramatično vajo, ki se vrši danes (četrtak) ob 5. uri zvečer. Jutri (petek) pevska vaja. Ker se bliža nastop, naj nihče ne zamudi teh vaj.

Občni zbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku se bo vršil v nedeljo 17. janu-

arija ob 1. uri popoldne v društveni dvorani z običajnim dnevnim redom.

Kakor eno najstarejših pevskih društev v tržaški okolici, vabi vse ljubitelje krasne narodne pesmi k obilni udeležbi.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol«

Danes ob 7. uri in pol bo imel pevski odelek vajo v »Slavjanski Čitalnici«.

V nedeljo ob 10. uri in pol predpopoldne se bo vršil izredni občni zbor z edino točko dnevnega reda: Sprememba društvenih pravil. — Na z d a r ! Odbor.

Vesti iz Goriške.

Iz Ajdovščine. Prireditve, kakoršno je priredilo glasbeno društvo »Trst« iz Trsta 10. januarja v Adovščini, so navadno hvaljezne. Če že prireditve sama ne, vsaj rezultati in posledice rodijo dober vtis. Ljudje se spoznavajo med seboj, učijo se primerjati svoje s tujim itd. Če drugega ne, vsaj to je nekaj vredno.

Petje in kupleti — spremljevala je vjaška godba iz Gorice — so bili bolj srednji. Orkester nam je podal pač krasen venček slovenskih narodnih pesmi in tudi tamburanje je bilo dokaj dobro. Vogričeva fantazija »Božična noč« ima res svoje lepote, žalibog, da tamburanje ne vzbuja nikjer posebnega zanimanja; a tu je kriv instrument, ki se pač z godali na lok ne bo nikdar mogoče meriti.

Igrati so nam podali tržaščani dve. »Zglašeno nadstropje« je tako pol operete; škoda, da ni cela. G. Vogrič je zares dobro zadel ton cele igrice in njegova glasba je kaj prijetna. Igralo se ni ravno vzorno. Izborna je bila pač gospica Katalanova kakor bišna. — Igro in petje, oboje je občinstvo kar očaralo. Dobra sta bila tudi oboja postreška, a v celoti nam je najbolj ugajala vendar ljubka bišna Katica. Dobro bi bilo, da bi slišalo občinstvo večkrat kaj takega, ker drugače ne pridemo tako lahko do pojmov opereta in opera. Vzgjati je treba! — Druga igrice »Gluha mora biti« je pri nas zastarela. Odbor bi bil storil dobro, da bi se bil o tem orientiral, kajti tudi pri nas ne slišijo ene stvari radi prevečkrat. Igranje ni bilo posebno dobro. Nekateri grobosti bi rekel — bi se dalo vblaziti in tudi vloge je treba znati bolje! — Šalovra zahteva hitrega in točnega govornika, ker drugače ni pravega efekta. Omeniti moram tu tudi razvado naših dam, ki hodijo k predstavam s klobuki. Tega ni nikjer. Gledalci v zadnjih vrstah niti na oder ne vidijo skozi razne perje in razne tičje peroti! Ali se to ne da odpraviti?

Obisk je bil precej dober. Dvorana postane kmalu premajhna za take prireditve. Bilo je razan cenj. Tržačanov tudi dosti gostov iz Vipave in drugih okoliških krajev. Po predstavi in koncertu je bil animiran ples do zgodnje ure. Gospice in gospodje, tudi nekateri starejši, so se pridno vrteli v raznih polkah in valčkih, posebno pridne so bile gospice Tržačanke.

Omeniti je treba še, da se je med koncertom nabralo za Cirila in Metoda družbo okoli 30 K. Hvala občinstvu in gospici nabiralki. Hvalo smo dolžni posebno pa odboru cenjenega društva »Trst« in predsedniku g. Turku. Vsi so se potrudili in se niso vstrahovali truda ne stroškov, da so nam pripravili prijeten, zabaven večer. Če sem kaj pogrjal, naj jim to ne jemlje poguma. Kritika je bila in bo. Bolje odkrita beseda, nego zahrbaost! Seznanili smo se s tem in onim gospodom od Adrije, povedali smo si to in ono in se bodrili za narodno delo. V nadi, da bo naše prijateljstvo trajalo še nadalje, Vam kliče mo prisrčni: Na svidenje!

Iz Repentabra. Izobraževalno in brašno društvo »Tabor« je imelo svoj občni zbor dne 10. t. m. v Vogelskem. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Vpisalo se je tudi več udov. Po volitvi odbora se je vršila lea domača zabava v občo zadovoljnost. Razšli smo se veselim srcem in z nado, da se bomo v našem društvu pošteno izobraževali in napredovali, čeprav nas nekateri zasmehujejo.

Brašno in pevsko društvo »Tabor« v Lokvi na Krasu bo imelo svoj občni zbor dne 17. t. m. po poludanski službi božji z običajnim vspremem.

Povišanje. Učitelj na moški kaznilnici v Gradiški Ignacij Bajt je ad personam povisan v X. činovni razred.

Na c. kr. drž. realki v Gorici je začetkom 2. polletja razpisano mesto ravnatelja.

x Žrtve mraza. V soboto popoldne je v Gorici in še bolj snežilo po hribih. — V Plavah so proti večeru našli na cesti ležati zasneženega moža skoraj zmuzlega. Ljudje so se trudili, da bi ga zopet poklicali v življenje, a bilo je vse brezvpešno. Mej tem

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 13
Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.
Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.
Bogata zaloga: VOŠČENE SVRČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.
Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo HENRIK STIBELJ in drugi.

Narodno podjetje! Narodno podjetje!

Goriška tovarna mila (A. Gabršček)

izdeluje vse običajne vrste čistilnega mila.
Priporoča v prvi vrsti najboljše pralno milo:
Koza s solncem (Caprasole)

ki se prodaja v korist in z znakom družbe sv. Cirila in Metoda. Cene konkurenčne. Izdelek I. vrste. Svoji k svojim! Podpirajmo razvoj domače industrije!

Nova prodajalnica manifakturnega blaga

Eugenio Della Torre

prej agent tvrdk F. CASTELLITZ e Successori G. SCANTIMBURGO
Trst, ulica Stadion 11, tik pekarne Covacich.

Velika izbira fuštanja, flanel, črnega blaga za ženske obleke, izdelanega perila in na meter, fuštanjaste pletenine za ženske, moške in otroke.

Drobni predmeti in potrebščine za čipkanje.

CENE, DA SE NI BATI NIKAKE KONKURENCE.

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I. n.
(zraven Restauracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo i. t. d.

Najdogovornejše cene.

Odprlo se je
novo veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij
PAOLO GASTWIRTH
v ulici Stadion št. 6

z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. — Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsakdo ogledati, ne da bi bil primoran kupiti

Želez. kina-vino Serravallo

za bolehe in rekonvalescente.

Provzroča voljo do jedi utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kada je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina, »GROSSOL« itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem lamarinu.
Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opozila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna »Mila Madonna della Salute« pri od lekarnarjev: sv. Jakob in Josipa Godina, lekarna »Mila Jga' Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko pošt. in zav.

prihaja po cesti s kolesejnom Matija Gabri-
jele iz Lozic pri Anbovem, vzame iz samega
človekoljublja ponarečena na voz ter ga
bitro odpelje v goriško bolnišnico usmiljenih
bratov, kjer so se takoj prepirali, da je ne-
erečnega poleg mizolobe zadela tudi kap na
možgane. Pri njem se je našla delavska knji-
žica, jako oguljena, na ime Antonio Di
Lanardo, kotlar, 78 let star, iz Rezije. —
Obledo je imel vso razcapano, bil je bos in
goleglav.

Veza narodnih društev na Goriškem
šteje sedaj 95 društev.

Umrli je v ponedeljek v Gorici gospica
Marija Bežek v dobi 18 let. Pokojnica je
obiskovala III. tečaj goriškega ženskega učiteljskega in je bila hči ravnatelja koprškega
učiteljskega g. Viktorja Bežka.

Vesti iz Istre.

Novi poštni avtomobili. Iz Pazina: Te
dni se vrše poskusi z novimi poštnimi avto-
mobili. V komisiji na teh poskusih se na-
hajajo tudi naši ljudje. Ali, kakor se v vseh
stvarih hoče prezirati in izivati naš narod,
tako se hoče tudi s temi avtomobili. Na eni
strani teh avtomobilov se nahača namreč
istrski grb z nadpisom „Provincia d'Istria“,
na drugi strani pa avstrijski grb z ni-
kakim podpisom. Ti avtomobili bodo
vozili po čisto hrvatskih krajih brez hr-
vatskega nadpisa! Ej, potem pa naj
se še čudijo izvestni faktorji, ako bi se
s temi avtomobili kaj neprijetnega dogodilo.

Vesti iz Kranjske.

„Slovenska Matica“ v Ljubljani. Vnanjim
členom „Slovenske Matice“ se prično raz-
pošiljati edicije za leto 1908 prihodnji
teden.

Razpečevanje je oviral geološki zemlje-
vid, ki ni bil pravočasno gotov.

Učiteljski se je ubil. Ubil se je 17-
letni učiteljski Fran Žagar, sin župana na
Zagi; podal se je v ponedeljek z domačim
klapcem na lov. V gori nad domačo vasjo
je padel v kak tri sežnje globok jarek. Ko
na klicanje blapčev ni bilo odgovora, začel
ga je blavec iskati. Ko ga je po dolgem
iskanju našel, bil je še živ. Med nošnjo domov
je izdihnil.

Socijalno-demokratska stranka namerava
baje vzeti v najem „Hotel Stadt Wien“ v
Ljubljani, da bodo tu imela vsa socijalno-
demokratska društva svoje lokale.

Prvi slovenski pogrebni zavod je otvoril
v Ljubljani podjetnik g. Josip Turk.

Razne vesti.

Rabelj obsojen na smrt. Dziennik Polskie
poroča iz Jekaterinoslava, da je bil radi ro-
parskega naspada obtoženi rabelj Sinkarenko
obsojen na smrt.

117 letna „devica“. V Koronci, gjurški
županiji, so te dni pokopali gospico Ano Far-
kas, v 117 letu življenja. Rojena je bila 1791
v istem mestu, kjer jo je občina že dve de-
setletji vzdrževala. Bolna ni bila baje nikdar.
Še le tri dni pred smrtjo je obolela od pre-
hlajenja.

Oporoka glasbenika. Nedavno temu umrl
ravnatelj konservatorija v Bruslju F. A. Ge-
vaert je v svoji oporoki dal zelo podrobna
naročila o glasbenem delu, ki se je imel
vršiti na njegovem pogrebu. Hotel je čim
močno priprosti pogreb brez cvetlic in govo-
rov; imel je le eno skrb, naj bo glasba pri
svečanosti povsem konkretna in tako je napisal
sledenče odredbe poslednje volje: Želim, da
se izvaja liturgično petje mase v gregorijans-
kem koralu, če možno brez spremljevanja
orgel izveniši Dies irae. Hotel bi, da se
poje Dies irae na pariški način, izmenoma
solo in zbor. Zelel bi tudi, da peva „Absolve“
edino-le tenor, ofertorium „Domine Jesu Chri-
ste“ naj pojejo pa trije ali štirje basi z ma-
nje enoličnem brzim izgovorom, kakor je sedaj
navada. Ko ponesejo truplo iz hiše, prosim,
da se peva „De profundis“, „en faux bourdon“
edinemu načinu glasbe, ki naj se, kakor želim
čuje pri mojem pogrebu.

Odlikovanje Hrvata v Ameriki. „North-
western University“, najstareje vseučilišče v
Ameriki, je, kakor poroča „Narodni List“,
imenovalo čikaškega zdravnika dr. Ante
Biankinja docentom kirurgije.

Razveljavljena ogromna globa. Iz New-
Yorka poročajo: Višovno sodišče je razsodilo,
da ni opravičena globa v znesku 97 milijonov
dolarjev, v katero je bila obsojena Stan-
dard-Oil-Company. Proti tej razsodbi ni več
višjega pravnega reka.

Ženski odvratniki na Bavarskem. — Z
odredbo bavarskega pravosodnega ministra je
bilo 50 ženskih pripuščeni na bavarska so-
dišča kakor braniteljice.

Ženske lase. — Ženske s črnimi lasmi
imajo na svoji glavi povprečno 70 kilometrov
lasi, dočim jih imajo plavke tudi do 135 kil.
Nasprotno so temne lase mnogo močnejše in
čvrsteje nego plave. Črn las nosi povprečno
težo 113 gramov, ne da bi se pretrgala,
dočim ne nosi plav las več nego okoli 68
gramov.

Tajnostna krsta. Iz Karlovih varov poro-
čajo: Nedavno so v Lanterbachu pri Pečovi
pokopali nekega redarja. Ko so kopali grob,
na katerem mestu je bilo pred 12 leti poko-
pano neko truplo, so našli precej dobro
ohranjeno krsto, v kateri so bili ostanke za-
ganja in obleke v njej ni bilo pa nikakega
sledu okostnjaka. Čudna je tudi okoliščina,

da nihče ne ve, kdo je bil v tem grobu po-
kopan.

Reflektorji za Srbijo. Z Dunaja javljajo,
da je srbska vlada naročila pri neki nemški
tvrdki tri reflektorje. Isti so naročeni za
srbsko vojsko, a prirejeni so tako, da se jih
zamora prevažati na vozeh z enega mesta na
drugo. Srbska vlada je hotela te reflektorje
tako imeti, kar pa tvrdka ni takih imela
izgotovljenih, jih napravi do meseca marca
ter jih preko Soluna odpošlje v Srbijo. V
opozicijskih srbskih krogih so radi tega
ogorčeni, da je vlada naročila reflektorje pri
nemški in ne pri neki italijanski ali francoski
tvrdki.

Vozni listki za velikanse daljave. List
„Welt-Courier“ poroča, da najdaljša želez-
niška praga na svetu, za katero je možno
dobiti le en vozni listek, vodi iz Berlina
preko Petrograda in Moskve v Irkutsk. Poto-
vanje iz Berlina v Irkutsk traja 16 dni, to
je, brez zanih ruskih zamud, ki znašajo na
sibirski železnici mnogokrat več dni. Ista
praga preko Jekaterinoslava je dolga 7376
km., preko Veršave pa 7500 km.

Darovi.

Za nagrobni spomenik pok. H. Razma
je daroval novoletni klub v gostilni g. Mihaela
Križmančiča K 26.—; g. Josip Negode pri
Sv. Ivanu K 2.—; na pevskem večeru društva
„Lipa“ pri Grgu K 10.62; Josip Kavčič K
1.— Doslej nabrana skupna svota iznaša K
127.32 st.

Za svetoivansko podružnico sv. Cir. in
Met. nabralo se je v nedeljo 10. t. m. v
prostorih „Gospodarskega društva“ v Trebčah
na slučajnem sestanku med domačim pev-
zborom „Primorec“ in vrdeljskimi tamburaši
K 9.—, „Gosp. društvo“ dodalo K 2.—
Skupaj K 11.—

Is nabiralnika-angeljčka v vrdeljskem
„Narodnem domu“ se je 31. decembra 1908
vzelo K 9.— Ta denar se je odposlal narav-
nost v Ljubljano.

Zadnje brzovjavne vesti.

Nesreča v rudniku.

BLUEFIELD (Zapadna Virginija) 13.
Potrjuje se, da je bilo v premogovniku v
Lick-Branche ubitih vsaj sto delavcev. Deset
trupel so že dvignili iz jame. Radi smrto-
nosnih plinov ni mogoče vdreti v jamo.

.: Eugenia Cossovel .:

prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex A. G. Salom)
časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. klijentom, da je odprla v ulici delle Poste št. 6
Prodajalnico novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov.
Apara reprodukciji vseh zistemov. — Potrebščine. — Čiščenje in poprave. — Pečati in table.
Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče
fini in navadni iz najboljših tovarn. — MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. — Telefon 16-82.

ZNIZANE CENE!
Velika izbira zgotov. oblek za dame, gospode in otroke
BOHINEC & Co. Trst
ulica delle Torri št. 2 TRST Via San Lazzaro 17
(za cerkvijo sv. Antona novega)
Znižane cene!! Znižane cene!!
TELEFON št. 22-05

Trgovina z manifakturnim blagom
Ant. Sanzin pok. Frana
TRST — ulica Barriera vecchia št. 11
Velika izbira: Srajc za moške belih, barvanih in fuštanjastih. Zimske maše, spodnje
hlače, konfencionirano blago za delavce; ovratnice in ovratniki. **NAJNIZJE CENE.**

Tržaška posojilnica in hranilnica
Piazza della Caserma št. 2 v lastni palači
(Vhod po glavnih stopnicah) TELEFON 952
ima na razpolago
Jekleno varnostno celico
ki je varna proti vlamu in proti požaru, v kateri so shrambice, ki se
oddajajo strankam v najem in sicer:
za celo leto kron 30
pol leta „ 20
četrt „ 12
za en mesec „ 6
Shrambice so 24 cm visoke, 21 cm široke, 48 cm globoke.
Shrambice ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno
shranijo in zaprejo svoje stvari, katerih ni treba prijaviti.
Oddaja hranilne puške, katere za priporočila posebnost starišem, da
na ta najnovejši in najzgodnejši način navajajo štetiti svoje denar
Nadaljnja pojasnila daje zavod ob uradnih urah.

ROKOVICE
prve vrste iz usnja in
blaga po jako zmernih
cenah v PRODAJAL-
NICI ROKOVIC

A. RUBMANN
Trst, Corso 19 - Ustan. leta 1865.

Mali oglasi.

Soba lepa, meblirana, se odda v najem v ulici
Belvedere 2. A. IV., vrata 14. 75

Gospodična nekoliko izobražena in neko-
liko premožna se želi seznaniti
z mladeničem ali vdovcem brez otrok z gotovo
službo. Naslov: E. B., pošta Corso Stadion. 51

Ugodna prilika! Proda se partija Sin-
gerjevih šivalnih stro-
jev za domačo uporabo po K 64.— Preprodajalcem
popust. Ulica S. Caterina 9. Dvorišče, skladišče 1. A. 66

Mesto pisarniškega praktikanta išče mladenič,
dober slovenski korespondent, v kakoršni-
koli večji pisarni. Pod ugodnimi pogoji za 3 leta.
Naslov pove „Edinost“. 1958

Bogomil Pino
bivši urar v Sezani
ima svojo
ново prodajalnico ur
v TRSTU
ul. Vinc. Bellini 13
nasproti cerkve svet.
Antona novega
Vsakovrstne verižice
po pravih tov. cenah

Zapomnite si dobro. Od 1. januarja
1909 naprej bo
slikal elektrofotograf JERKIČ, via delle Poste 10,
I. nad., do 9. ure zvečer, ako se mu prej javi.
Telefon 21-43.

Josip Stofa mizarski mojster, Trst, ulica
Belvedere št. 8, izvršuje
vsakovrstna mizarska dela. 38

Službo išče kot sluga v pisarni ali t-
govi. — Penjam dobra spriča-
vala. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 61

PASTIGLIE PRENDINI
od ogolunjene sladke škroja
zrežitelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu
Pečalčene z kolajnam in diplome
Zdravniško priporočane pri grižih, kašlju
bripavosti, kataru.
Podeljujejo pevcem in govornikom čist glas.
Zaloga v lekarni PRENDINI in v vseh
kajših lekarnah v Trstu in Evropi.
Pariti je na neposredno ponarejanja
ZANTEVAJTE VEDNO „PASTIGLIE PRENDINI“.

Najbolja dalmatin. vina
jamčeno pristna iz solčnega otoka Visa
navadna v sodih in fina namizna v buteljkah
Opolo, črno in belo sladko.
SPECIJALITA: pristna Kurtelaska
v buteljkah. — Samo pri
JURAJU MARASOVIČ, TRST
ulica Chiozza št. 17 (prej S. Pavlinovič)
Dostavljanje franco na dom. — Cene zmerno. — Sveži k svojim

Restavracija Milano
Trst, ulica Stadion št. 10
Danes zvečer koncert dunajskih dam
Prične ob 7. uri. Vstop prost
Za obilen obisk se priporoča udani **C. LILI**

ANTON SKER
mehanič, zaprišeženi izvedenec
TRST, Carlo Goldonijev trg štey
Zastopnik tovarne koles in motokoles „Pi-
Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prodaj
mofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav na točit
lastna delavnica za popraviljanje stv. strojev, koles, motokol
Velika zaloga pripadkov po tovar. cene
TELEFON št. 1734.

Zaloga ovsia in kila

Prodaja tudi koruzno perje za posteljo
M. ud. ZERQUENIK
ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo).

F. Pertot
urar I. vrste
Trst, ul. delle Poste 9

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140
Izbor drog, barv, čopičev, pokosti
parfumov, fin. milo. — Zaloga mineralne vode,
vaska za parkete, na mrzlo pripravljene
strupa, tamarinda, malinova itd. itd.

Zlat rudnik za vsakega gostilničarja,
kavarnarja in lastnika so naši novi
Piano Orchestrioni
z godbo na lok zvonilom, man-
dolino in Xylophonom
s težo, ki se zamo-
rejo postaviti pov-
sodi. Krasn god-
ba in strokovnja-
ška izvršba jam-
čita za gotov
dobiček. Elek-
trično - pneuma-
tični Orchestrioni
učinkom. — Elek-
trični glasovirji
z mandolino Xy-
lophonom in god-
bo na lok. Gove-
rila z zvokim
odmevom za go-
stilničarje in za-
sebnike. Znamka
Tion-Tion.
Cenik brezplačno in
poštino pristo.
I. odlikovanja
Tovarna internacionalnih Piano-Orchestra
F. MACHINEK & SÖHNE
Dunaj XVII. E. Ortlichegasse 5.
Zaloga v Trstu: Ferdinand Kasimir, ul. Com-
merciale 13; v Ljubljani: Josip Orli, Sod-
nijske ulice 3.